

N:o 43.

Ank. till Riksd. kansli den 15 mars 1898, kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckta motioner om löneförhöjning för Riksdagens justitieombudsman och justitiekanslern m. m.

(1:a U. A. och R. A.)

Uti en inom Första Kammaren väckt motion (n:o 11) har herr *C. E. Ljungberg* hemställt:

att Riksdagens justitieombudsman måtte, lika med högsta domstolens ledamöter, tilldelas en årlig lön af 10,000 kronor;

att han måtte, efter minst 10 års tjenstetid och uppnådda 65 åldersår, undfå en pension af 80 procent å lönen; samt

att den justitieombudsman, som före sitt 65:te åldersår afginge, i följd deraf att valet träffat annan person, måtte, när detta skett utan officiel anmärkning mot hans embetsförvaltning, åtnjuta halfva den pension, som annars efter ofvan angifna regler skulle honom tillkomma, dock endast till dess han till äfventyrs på stat erhöle embete eller tjänst med högre löneförmåner.

Vidare har uti en inom samma kammare af herr *P. Reuterswärd* väckt motion (n:o 14) föreslagits:

att Riksdagen ville besluta, att den lön af 8,000 kronor, som justitieombudsmannen för närvarande åtnjuter, skulle från och med år 1899 utgå med ett till 12,000 kronor höjdt belopp; samt

för den händelse Riksdagen skulle anse § 97 i regeringsformen här till föranleda,

att justitiekanslerens lön från samma tid skulle utgå med 9,000 kronor och hans tjenstgöringspenningar med 3,000 kronor.

Slutligen har herr *H. Holmlin* i Andra Kammaren väckt en motion (n:o 128), hvilken, efter det visst i motionen framställt yrkande blifvit med kammarens begifvande af motionären återtaget, innefattar följande förslag:

att justitieombudsmanna- och justitiekanslersbefattningen från och med 1899 års ingång aflönas med 10,000 kronor årligen, samt

att pensionen bestämmes till 8,000 kronor för båda platserna, åt justitieombudsmannen, när han i minst 15 år med väl vitsordad tjenstgöring innehafvt platsen samt uppnått 65 lefnadsår.

De nu väckta förslagen om förhöjd aflöning för justitieombudsmannen hafva, enligt hvad motionärerna anført, föranledts deraf, att under de senare åren innehafvare af detta Riksdagens förtroendeuppdrag ofta efter kort tids tjenstgöring afsagt sig detsamma för att tillträda annat embete, i de flesta fall en plats i högsta domstolen. Denna täta vaxling af justitieombudsmän, hvarigenom embetets betydelse och anseende kunde förringas, syntes motionärerna kunna förebyggas genom förbättring af de med embetet förbundna ekonomiska vilkor. Då, såsom ofvan angifvits, justitieombudsmannen i senare tid ofta öfvergått till högsta domstolen, hafva herrar Ljungberg och Holmlin i förberörda syfte hemställt, att justitieombudsmannens lön, för närvarande 8,000 kronor, måtte höjas till samma belopp, som utgår till ledamot af nämnda domstol eller 10,000 kronor, hvarjemte samme motionärer för betryggande af justitieombudsmannens ställning framställt förslag om meddelande af stadganden rörande hans pensionsrätt. Beträffande löneförbättringen har herr Reuterswärd anført, att densamma, för att blifva för ändamålet fullt verkande, borde bestämmas ej blott så, att justitieombudsmannens ekonomiska ställning såsom embetsman blefve fullt så god som hvarje annan embetsmans, till hvars post han kunde tänkas vinna regelmessig befordran, utan så, att den blefve bättre än hvarje sådan. Den ovisshet, hvori justitieombudsmannen städse måste sväfva rörande längden af sin embetstid, gjorde nemligen, att, äfven om lönen vore lika med de bäst aflönade andra embetens,

han dock måste föredraga en för framtiden säker plats och säker inkomst framför en osäker, särskildt om bådas anseende vore lika, och ännu mera, om den senares vore större. På grund häraf ansåge herr Reuterswärd, att justitieombudsmannens lön borde afsevärdt öfverstiga justitieråds, och har han därför för den förstnämnde föreslagit ett lönebelopp af 12,000 kronor.

Med föranledande af 97 § regeringsformen, deruti stadgas, att Riksdagens justitieombudsman skall, så länge han embetet innehafver, i alla afseenden anses lika med Konungens justitiekansler, har redan från det nya statsskicket början aflöningen för dessa båda embetsmän af Riksdagen bestämts till enahanda belopp och utgår för närvarande med 8,000 kronor till vardera. På grund af detta stadgande i regeringsformen och den tolkning, som deraf gjort sig gällande, har i de af herrar Reuterswärd och Holmlin väckta motionerna intagits förslag om höjande af justitiekanslerns aflöning till samma belopp, som af dessa motionärer ansetts böra komma justitieombudsmannen till del.

Statsutskottet, till hvars förberedande behandling ofvan omförmälda motioner remitterats, har icke funnit sig öfvertygad derom, att endast genom en förhöjning af justitieombudsmannens aflöning det af motionärerna afsedda ändamålet skulle vinnas. Då justitieombudsmannen i allt fall icke har säkerhet för varaktigheten af denna sin anställning, måste för honom anbudet af en fast plats med högt anseende och tillfredsställande aflöning innefatta fördelar af den betydelse, att, afven om han genom antagande af anbudet skulle gå miste om någon del af sin förutvarande inkomst, han dock i många fall torde finna sig föranlåten att öfvergå till den för framtiden fullt betryggade ställning, som blifvit honom erbjuden. På grund häraf och då af motionärerna icke ens blifvit antydt, att justitieombudsmannens nuvarande lön kan med afseende å hans embetsställning och de honom åliggande göromål anses vara otillräcklig, har utskottet icke funnit skäl tillstyrka någon förhöjning af densamma. Vid sådant förhållande har utskottet gifvetvis ej heller anledning förorda den ökning af justitiekanslerns aflöning, som i sammanhang med den ifrågasatta löneförhöjningen för justitieombudsmannen föreslagits endast på den grund, att dessa embetsmän enligt grundlagens stadgande skola anses i allo lika.

Beträffande de väckta förslagen om meddelande af bestämmelser angående pensionsrätt för justitieombudsmannen tillåter sig utskottet erinra, att, då denne embetsmans löneförmåner första gången skulle be-

stämmas, statsutskottet i memorial af den 16 februari 1810 anförde, att, om till justitieombudsman skulle utses någon, som förut egde embete eller tjänst med lön på stat, utskottet, i enlighet med 63 § i då gällande riksdagsordning, ansåge ett sådant embete eller tjänst icke böra återbesättas, under det justitieombudsmannens embetsbefattning fortfore, utan att han, efter det han lemnat nämnda befattning, borde vara berättigad att till dess förra embete eller tjänst med der åtföljande lön återgå, på det staten icke måtte graveras att honom sedermera särskildt pensionera. Rikets Ständer gillade detta förslag; och enligt hvad af bestämmelserna i 23 § af det för riksgäldskontoret gällande reglemente framgår, lär justitieombudsmannen fortfarande vara berättigad att bibehålla innehafd tjänst på rikets stat, ehuru han är skyldig att, så länge han uppbär justitieombudsmannalönen, frånträda den med dylik tjänst förenade löneinkomst.

För det fall, att justitieombudsmannen, såsom hittills i allmänhet varit förhållandet, under denna sin anställning tillika innehar en med pensionsrätt förenad tjänst på rikets stat, torde sålunda bestämmelse om hans pensionerande i egenskap af justitieombudsman icke vara påkallad. Och dylikt stadgande synes ej heller eljest vara erforderligt, enär Riksdagen icke lär tveka att, på sätt ock förut skett, genom särskildt beslut bereda pension åt den justitieombudsman, hvilken icke på grund af annan innehafvande tjänst är berättigad till sådan förmån.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt får utskottet hemställa,

att herrar Ljungbergs, Reuterswårds och Holmlins ifrågavarande motioner icke må vinna Riksdagens bifall.

Stockholm den 15 mars 1898.

På statsutskottets vägnar:

P. PEHRSON.